

Kotihoito valvontahavaintojen valossa

”Kotihoito - osasto, joka ei koskaan tule täyteen?”

**Valvontahavainnot sosiaali- ja terveysalalla
Etelä-Suomessa – seminaari**

25.9.2017

Ylitarkastaja Ulla Arvo

Kotihoitotyön valvonta

- ESAVIN työsuojelun vastuualueella **Kotihoitoon suunnattu valvontahanke** v. 2016-2018
- Tarkastukset kohdistuvat sekä kotihoidon työyksiköihin että johtoon pääasiassa julkisella puolella
- Tehty yhteensä 161 tarkastusta
- Tarkastuksilla käsiteltyjä asioita:

Käsiteltävä asia	Velvoite kpl
Työnantajan yleiset velvollisuudet: mm. perehdytys, työsuojelun yhteistoiminta ja työsuojelun toimintaohjelma	26
Työn vaarojen selvitys ja arviointi	67
Työterveyshuollon työpaikkaselvitys	61
Työn psykososiaalinen kuormitus	73
Väkivallan uhka työssä	39
Käsin tehtävät nostot ja siirrot	22

- Tarkastuksella käytetty myös Valmeri-työntekijäkyselyä

Keskeiset valvontahavainnot

Puutteet työn vaarojen tunnistamisessa ja arvioinnissa ja työpaikkaselvityksissä

Puutteet perehdytyksessä

Puutteet työn organisoinnissa

Esimiesten suuri työmäärä ja vastuut

Paljon erilaisia häiriöitä arjen työssä:

- mm. tiedon kulun ongelmat, etsiskelyt, keskeytykset

Työn kokonaiskuormitus

- Ei ole tunnistettu, joten toimenpiteitä sen vähentämiseksi ei ole tehty eikä kuormituksen merkitystä työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle työssä ole arvioitu

■ Työn vaarojen selvitys ja arviointi:

- Työ ja työolot
- Psykososiaalinen kuormitus
 - Työjärjestelyihin, työn sisältöön ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät
- Väkivallan uhka

→ Onko työpaikalla toimivat toimintakäytännöt asioiden edistämiseksi?

→ Vastuut ja velvollisuudet sekä työnantajalla että työntekijöillä

→ Toimenpiteet eivät ole aina olleet tarkoituksenmukaisia

- kuka seuraa ja vastaa toimenpiteiden toteuttamisesta erityisesti muutostilanteissa?

■ **Työterveyshuollon työpaikkaselvitys**

- ei ole ajan tasalla
- ei ole kattava – psykososiaaliset kuormitustekijät ja esimiestyö usein huomioimatta
- työn ja työolosuhteiden terveydellisen merkityksen arviointi työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle puuttuu

Työnantajalla vastuulla huolehtia

- työpaikkaselvityksen ja niissä mainittujen suositusten toteuttamisesta
- omalta osaltaan työterveysyhteistyön toteutumisesta ja tiedonkulusta

■ **Töiden organisointi**

- Välillinen ja välitön aika – haasteita arkityön toteuttamiseen
 - Ehdinkö tehdä kaiken mitä pitää? Mitä jätän tekemättä?
 - Toteutuvatko tauot?
- Kotihoitotyö altis muutoksille, joita työn arjessa esiintyy runsaasti mm. toistuvat muutokset asiakaskunnassa, henkilöstöresursseissa
 - Töiden suunnittelu haastavaa ja jokapäiväistä
 - sijaisten perehdytys
 - Heijastuu hoitajien ja esimiesten työpäivien päivittäiseen ” säätämiseen ”
 - Koettu kiire

■ **Häiriötekijöitä**

- tekniset ongelmat, toistuvat puhelut - keskeytykset
- liikkuminen: autolla – parkkipaikkaongelmat, pyöräily ja kävely - liukkaus
- tiedonkulun ongelmat – nykyisin useita toimijoita kodissa

■ **Perehdyttäminen ja sen toteutumisen seuranta**

- Mm. työhön ja työtapoihin, asiakkaisiin, työvälineisiin
 - Mistä aikaa asioiden omaksumiseen?
 - Sijaisten perehdyttäminen, yksintyöskentely !
 - Työnantajan vastuulla

■ **Esimiestyö**

- Organisaatorakenteita kevennetty → lähiesimiesten vastuu ja työmäärä suuri
- Esimiehet kuormittuneita – aika aina ei riitä työntekijöiden perustyön tukemiseen

➤ **Työn kokonaiskuormitus tunnistamatta ja terveydellinen merkitys arvioimatta**

Työn toteuttamista edistäviä ja kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä:

■ Työn organisoinnin tueksi mm:

- työn jakajat
- toiminnanohjausjärjestelmä
- vakituinen varahenkilöstö - pooli
- työaikakokeilut ja - muutokset: mm. pidennykset työaikaan, porrastettu työn aloitus, välivuorot
- yhteistyö kotisairaalan ja tehostetun kotihoidon kanssa

■ Fyysisen kuormituksen hallitsemiseksi:

- fysioterapeuttien asiantuntijuuden hyödyntäminen

■ Yhteistyön tiivistäminen työterveyshuollon kanssa

■ Työnantajat ovat pääosin ryhtyneet toimenpiteisiin työpaikan työsuojelun ja työturvallisuuden edistämiseksi

- Edistetään työssä jaksamista ja jatkamista
 - henkilöstön vaihtuvuus vähenee, ammattitaito säilyy
 - työn organisointi helpottuu
- Vaikutukset tulevat esille viiveellä ja ajan kanssa

■ Kenellä vastuu työsuojelu- ja työturvallisuusasioissa?

- Työnantaja ja tämän edustajat ovat vastuussa, mutta työsuojeluvastuita ei tunnisteta riittävän hyvin
 - epäkohtiin puuttumisen kynnys on korkea, työsuojeluasioiden ei tunnisteta olevan osa turvallisuusjohtamista työpaikkatasoilla
 - vastuuhenkilöiden vaihdokset katkaisevat kehittämistyötä
 - tieto ei kulje
 - asiat eivät etene eikä muutos toimivan kotihoidon toteutumiseen toteudu

Pitäisikö olla huolissaan?

- **Jos työsuojelu- ja työturvallisuusasioita ei oteta osaksi johtamista eikä työnantaja kattavasti ja ajantasaisesti tunnista työn vaaroja ja haittoja eikä seuraa toteuttamiensa toimenpiteiden vaikuttavuutta**

→ ongelmat ja häiriöt kotihoidossa jatkuvat kehittämistoimenpiteistä huolimatta,

on syytä olla huolissaan!

Kiitos!

